

TOIMITUKSELTA
FRÅN REDAKTIONEN

Kiitos, Martti!

OUTI LEHTIPUU

Vuonna 1985 toisen maailmansodan päättymisestä tuli kuluneeksi 40 vuotta ja Neuvostoliiton johon nousi Mihail Gorbatšov. Suomessa ensimmäiset kaupalliset paikallislähetysradiot, Radio Lakeus Nivalassa ja Radio City Helsingissä, aloittivat lähetyksensä. Kenraali A. F. Airo kuoli, ja tuleva pääministeri Sanna Marin syntyi. Samana vuonna *Teologisen Aikakauskirjan* toimittamisessa tapahtui muutos: päätoimittajan avuksi pestattiin toimittaja, jonka tehtävänä oli saattaa artikkelit julkaisukuntoon. Tähän tehtävään valittiin Vanhan testamentin eksegetiikan jatko-opiskelija Martti Nissinen.

Tämä *Teologisen Aikakauskirjan* numero on juhlanumero, joka juhlistaa Martti Nissisen 40 vuotta kestänyttä uraa lehden eri tehtävissä. Martti työskenteli artikkelitoimittajana lähes kaksi vuosikymmentä ja tämän jälkeen, vuosina 2004–2011, päätoimittajana. Päätoimittajakausien päätyttyä hänestä tuli lehden toimitusneuvoston jäsen. Lehden taustaorganisaation, Teologisen Julkaisu-seuran, säännöt uusittiin vuonna 2015, jonka jälkeen Martti valittiin uuden hallituksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi. Tänä keväänä Martin hallituskaudet tulevat täyteen ja hän pääsee täysin palvelleena siirtämään kapulan eteenpäin.

Olemme koonneet juhlanumeron siten, että kaikilla sen artikkeleilla ja muilla kirjoituksilla on jonkinlainen side Marttiin. Ensimmäinen artikkeli liittyy hänen erityisalaansa, profetiatutkimukseen. Martin ohjauksessa väitöskirjansa kirjoittanut Ville Mäkipelto valottaa profetiaailmiötä inhimillisenä, kehollisena kokemuksena kognitiivisen neurotieteen näkökulmasta. Toisen artikkelin kirjoittaja Risto Uro on Martin pitkäaikainen kollega Helsingin yliopiston teologisesta tiedekunnasta. Martti ja Risto johtivat yhdessä tutkimushanketta *Body and Society in the Biblical World* Heikki Räisäsän johtamassa huippuyksikössä vuosituhaten vaihteen molemmin puolin. Riston artikkelin aiheena on varhainen kristinusko, ja sen näkökulma on yhteiskuntatieteissä ja kulttuurintutkimuksessa vakiintunut käytännön teoria, joka tarkastelee tutkimuskohdettaan sosiaalisista ja kehollisista käytännöistä käsin.

Tuomas Heikkilän artikkeli vie kokonaan toisiin maailmoihin: hän perehtyy teologisen tiedekunnan tohtoripromootioihin Helsingin yliopistossa ja sen edeltäjissä Keisarikunnan Aleksanterin yliopistossa sekä Turun Akatemiassa. Artikkelin ajallinen kaari ulottuu vuodesta 1648 aina viimeisimpään, vuonna 2023 toteutettuun promootioon, jossa Martti Nissinen toimi promootorina. Joonas Mariston artikkeli puolestaan tutustuttaa lukijat Suomessa vähän tunnettuun persialaiseen

runoilijaan Hāfeziin ja tämän runoissa esiintyvään, islamilaisessa mytologiassa keskeiseen Khezhahmoon. Artikkelit edustaa laajempaa Lähi-idän tutkimusta, jota tukee muun muassa Suomen Lähi-idän instituutti. Martti toimi instituutin säätiön hallituksen puheenjohtajana vuosina 2010–2021.

Martin pestasi *Teologisen Aikakauskirjan* toimittajaksi lehden silloinen päätoimittaja Eero Huovinen, joka on tämän numeron kolumnisti. Hän pohtii, näkyykö teologisessa tutkimuksessa raivo vai intohimo, rabies vai passio. Martin tapauksessa ehdottomasti passio. Jukka Hautala ja Tuukka Kauhanen luovat katsauksen Vanhan testamentin käyttöön *Siionin virsissä*. Katsauksessa yhdistyy monta Martille tärkeää aihepiiriä: Vanha testamentti, kirkkomusiikki – teologisen koulutuksen lisäksi hänellä on myös vuonna 1984 suoritettu C-kanttorin pätevyys – ja herännäisyys. Jutta Jokiranta kumppaneineen palaa Martin johtaman, Suomen Akatemian vuosina 2014–2019 rahoittaman huippuyksikön *Changes in Sacred Texts and Traditions* (CSTT) toimintaan. He kysyvät, mitä huippuyksikkö opetti ja mitä se saavutti – muutakin kuin tieteellisiä julkaisuja. CSTT:n yhteistyöhengen mukaisesti Jutta kutsui huippuyksikön entisiä jäseniä yhteiseen keskusteluun kertomaan kokemuksistaan. Mukana olivat Francis Borchardt, Helen Dixon, Jason Silverman ja Hanna Tervanotko.

Numerossa on jälleen tuhti kirja-arviopaketti, joka omalta osaltaan kuvastaa teologisen ja uskontoa koskevan tutkimuksen laaja-alaisuutta. Laaja-alaisuus näkyy myös viime vuonna hyväksytyissä opinnäytetöissä, jotka on perinteiseen tapaan listattu numeron lopussa. Perinteet myös uudistuvat: ensimmäistä kertaa listaus kattaa myös Turun yliopiston uskontotieteen oppiaineessa laaditut opinnäytteet.

Vuosi 1985 oli *Teologisen Aikakauskirjan* 90. ilmestymisvuosi. Tänä vuonna juhlimme vuonna 1896 perustetun, edelleen elinvoimaisen lehden 130. vuotta. Juhlavuosi alkaa Teologisen Julkaisuseuran vuosikokouksen yhteydessä järjestettävällä julkistamistilaisuudella (ks. erillinen ilmoitus viereisellä sivulla) ja päättyy toukokuussa 2026 pidettävien Teologian ja uskonnotutkimuksen päivien yhteydessä järjestettävään juhlapaneeliin. Tervetuloa mukaan!

